

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Työnhakijan palveluprosessissa tulisi olla liikkumavaraa ja harkintavaltaa. Lain tulisi mahdollistaa automatisoitu työnhaun aloituksen prosessi ja huomioida mikäli henkilöllä on tiedossa työpaikka alle kolmen kuukauden sisällä (esimerkiksi lomautustilanne).

Palveluprosessin säätelyn keventäminen on kannatettavaa, sillä nykyinen palveluprosessi vie huomiota pois työnvälityksen tehtävästä.

Työllistymistä yrittäjänä tulee selkeyttää ja luoda mahdollistavammaksi. Yrittäjyyskokeilun tulee olla jatkossakin mahdollinen. Sivutoiminen yrittäjyys tulee rinnastaa osa-aikaiseen työsuhteeseen ja ylipäättään palveluprosessissa yrittäjyyden aloittamisen kynnyksiä tulee madaltaa. Palveluprosessissa tulee huomioida yhdistystoiminnassa hallitusaktiivisuus harrastustoimintana, joka ei estä työn vastaanottamista.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Lakiin ei tulisi asettaa täsmällistä määräaika alkuhaastattelun järjestämiselle, vaan alkuhaastattelun järjestäminen tulisi aina toteuttaa viipymättä. Mikäli laissa säilytetään määräaika, ohjaa se palvelun toteuttamista ja siirtää huomiota pois alkuhaastattelun laadusta.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen palvelutarpeeseen on tarkoituksenmukaista ja lisää harkinnanmahdollisuutta.

Sisällön säätäminen tarkasti ei ole tarkoituksenmukaista, vaan työvoimaviranomaiselle tulee antaa mahdollisuus valita asiakkaan palvelutarpeen mukainen tapa toteuttaa täydentävä työnhakukeskustelu.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?

Muutos on kannatettava.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Lakiin ei ole tarpeen kirjata työllistymissuunnitelman sisältöä yksityiskohtaisesti.

Työllistymissuunnitelman tulee vastata tavoitteeseen, kuinka henkilö työllistyy mahdollisimman nopeasti.

On ristiriitaista, että esityksen § 38 mukaan työllistymissuunnitelmassa tulisi olla mainittuna täydentävien työnhakukeskustelujen määrä ja ajankohdat.

Työllistymissuunnitelman tulee sisältää jatkossakin aktiivisia toimia ja tehtäviä työllistymisen edistämiseksi.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Lakiin ei ole oleellista kirjata palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjä, vaan sisällöistä tulisi työvoimaviranomaisen voida sopia asiakkaan kanssa.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Laissa esitetyt muutokset ovat kannatettavia, sillä työvoimaviranomaisen tehtävä on ensisijaisesti työllistymisen edistäminen ja työnvälittäminen. On huomioitava, että mikäli palvelutarve on muu kuin työllistymistä edistävä, tarvitaan vaihtoehtoinen ratkaisu työllisyyspalveluiden asiakkuudelle.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Työnhakuvelvollisuuden alentamisen perusteet ovat lakiesityksessä selkeät, mutta alentamisen perusteeksi mainittu tilanne, jossa työssäkäyntialueella ei ole työpaikkoja, ei tulisi olla peruste työnhakuvelvollisuuden alentamiselle. Työvoiman liikkuvuutta tulee edistää.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Muutos ei merkittävästi yksinkertaista ja selkeytä työnhakuvelvollisuuden asettamista.

4. Työnhakuvelvollisuuden ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Muutos on kannatettava.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Ei lausuttavaa.

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Muutos selkeyttää työvoimaviranomaisen työtä, kun kaikki työtarjoukset ovat velvoittavia alkuhaastattelun ajankohdasta riippumatta. Työtarjousten tulee jatkossakin kohdentua asiakkaan osaamisen mukaan.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Selkeyttää sääntelyä.

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Työnhakuprofiilin julkaisemisen tulee olla työnhakijan vastuulla jatkossakin. Työvoimaviranomaisen julkaisema työnhakuprofiili vääristäisi työnhakuprofiilien tietovarantoa. Työnhakuprofiilialustan markkinointi tulee olla jatkossakin valtakunnallisesti koordinoitua, markkinoitua ja rahoitettua.

Esitetty muutos, että työvoimaviranomainen vastaisi profiilin julkaisemisesta ei tue lakiesityksen tavoitetta sääntelyn keventämisestä, eikä ole myöskään sen myötä kannatettava.

Työnhakuprofiilin päivittäminen olisi loogista lisätä yhdeksi tehtäväksi työllistymissuunnitelmalle, ja seurata tämän kautta tehtävän toteuttamista.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Ei lausuttavaa.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Ei lausuttavaa.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Ei lausuttavaa.

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Suunniteltu muutos, että hakuvelvoitteen pystyy jatkossa täyttämään nuoren tilanteeseen sopivimmalla tavalla, on lähtökohtaisesti hyvä asia, sillä joissain tilanteissa koulutukseen hakemisvelvollisuuteen nähden korvaavan toiminnan sopiminen on tarkoituksenmukaisempaa. Lakiin suunnitellut muutokset jättävät kuitenkin käytännön soveltamisen kannalta avoimia kysymyksiä, joihin toivotaan tarkennusta. Esimerkiksi olisi tarkennettava vaativatko esitetyt muutokset työllistymissuunnitelmien kirjaamiskäytäntöihin muutoksia.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Näkemyksemme mukaan esitetyt muutokset seuraamusten tiukentamiseen ohjaavat asiakasta ottamaan vastuuta omista työnhakuun liittyvistä asioista.

Toisaalta työvoimaviranomaisen näkökulmasta muutokset seuraamuksiin lisäävät myös asiakkaan informointiin liittyvää työtä.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Palveluprosesseissa yksilöllisten tilanteiden huomioiminen ja harkintamahdollisuuksien lisääminen on myös työttömyysturvan näkökulmasta perusteltua.

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Ei lausuttavaa.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Työvoimaviranomaisen näkökulmasta lainsäädäntöön suunnitellut muutokset lisäävät resurssitarvetta, jos esimerkiksi työnhakuprofiilin julkaisemisesta tulisi velvoittavaa työvoimaviranomaiselle. Vaikka sääntelyä kevennetään, laki edellyttää henkilökohtaista kasvokkaista ja lähipalvelua, ja tämä edellyttää resursointia, josta ei voida vähentää.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Ei lausuttavaa.

Muuta lausuttavaa?

Lakiesitys on olemassa olevan lain hienosäätöä, ja mikäli halutaan tavoitella aitoa sääntelyn keventämistä, tulee se aloittaa välittömästi uudestaan ja samalla tarkastella työttömyysturvan asemaa etuuskokonaisuudessa.

Lähteenmäki Niklas
Hämeenlinnan kaupunki

Haapakoski Meeri
Hämeenlinnan kaupunki, TyöHäme